

2x Prijs!

‘Energiezuinige toestellen voor iedereen’ is een project van Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen en de collega’s uit Antwerpen provincie.

Begin dit jaar werd het projectidee geselecteerd door de Koning Boudewijnstichting in het kader van de projectoproep ‘energie voor iedereen’. Naast een bedrag van 10.000 euro voor het project, kregen de opbouwwerkers Stefan Goemaere en Wannes Starckx een 9-daagse opleiding aangeboden om het idee verder uit te werken in een sociaal businessplan. Na deze opleiding werd het businessplan gepresenteerd voor een jury. Deze viel voor onze vernieuwende financieringsmodellen. Het project krijgt dan ook nog eens 3000 euro extra.

Lees meer p. 7

ZORG | ZEKER?

De vermaatschappelijking van de zorg is een diffuus begrip dat naar verschillende fenomenen verwijst. Het verwijst naar de afbouw van residentiële voorzieningen voor ouderen, personen met een handicap, voor kinderen uit een problematische opvoedingssituatie en personen met een psychiatrische problematiek. De achterliggende idee is dat zulke instituties een negatief effect hebben op de kwaliteit van leven van deze groepen. Ook deze mensen hebben recht op een leven in de samenleving en op een eigen zinvolle plek. Als die personen in de samenleving verblijven en niet langer worden weggezet in voorzieningen, dan betekent dit ook dat de zorg moet veranderen. Zorgverleners zullen zich in de samenleving begeven en niet tussen de muren van de instelling. Maar het gaat ten derde niet enkel om waar de zorgverleners zorg verlenen, maar ook welke zorg. Vermaatschappelijking van de zorg verwijst ook, zoals blijkt uit de citaten, naar het inschakelen van informele zorg en van vrijwilligerswerk. Deze groepen geven vorm aan een zorgzame samenleving, een samenleving die voor mekaar zorgt en die ‘verzoend’ wordt met professionele zorg.

Uit de cijfers blijkt dat de rol van het aantal en de hoeveelheid mantelzorg en vrijwilligers in de zorg voor kwetsbare mensen niet onderschat kan worden. Het betekent tegelijkertijd dat de vermaatschappelijking van de zorg al een feit is. Vooral qua mantelzorg stelt zich de vraag of er nog wel veel rek op zit. Er wordt dan ook bepleit om de focus te verschuiven naar ‘de zomen van de mantel’. Het sociaal netwerk van mensen is vaak ruimer dan enkel de naaste familieleden. Er zijn ook vrienden, burens, collega’s enz. Maar op welke wijze kunnen sociale netwerken aangesproken of geactiveerd worden? En wat met kwetsbare burgers die nauwelijks een sociaal netwerk hebben? En moeten we enkel inzetten op het versterken van sociale netwerken van zorgbehoevenden of moeten we daarnaast ook de sociale samenhang in de samenleving en in buurten activeren? En wiens taak is dat dan? Van de traditionele zorgverleners of komen ook opbouwwerkers, buurtwerkers of het middenveld in beeld?

De vermaatschappelijking van de zorg kan een emancipatorische invulling krijgen die benadrukt dat kwetsbare burgers het recht hebben om een zinvol bestaan te leiden in een zorgzame samenleving. Maar het kan evenzeer betekenen dat professionele zorg minder voorhanden zal zijn, dat mensen verplicht worden om een beroep te doen op hun sociaal netwerk en dat zorgorganisaties een groter beroep gaan doen op vrijwilligers om professionele zorgtaken op te nemen. De uitdaging voor de overheid én de samenleving bestaat om de emancipatorische agenda waar te maken en de perverse effecten te vermijden. Want die perverse effecten impliceren dat net de kwetsbare burgers het meest geraakt worden.

Prof. Dr. Koen Hermans
LUCAS - Centrum voor Zorgonderzoek en Consultancy Leuven

NIEUWE KWEK Oostende

15 vierkante meter stadslandbouw in Oostende. Een kiemend tuinproject in de wijk Nieuwe Stad waar kinderen en jongeren in hun eigen vierkante-meter(bak) kunnen telen en oogsten. Een proeftuin voor ecologie, omgaan met diversiteit en verantwoordelijkheid voor de leefomgeving.

meer p.3

DE KOM-AF Roeselare

Inloophuis de Kom-Af is actief in een kansarme buurt in Roeselare. Drempels verlagen voor kansengroepen en betere dienstverlening door samenwerking was het opzet van de 3 initiatiefnemers. We kijken terug op 1 jaar verder.

meer p.4

ENERGIE-ARMOEDE Westhoek

In het project energiearmoede WESTHOEK wordt samengewerkt met enkele OCMW's en gemeenten om energiearmoede lokaal aan te pakken. Begeleiding op maat en afstemming met diensten moet mensen helpen om de problemen de baas te kunnen en/of te blijven.

meer p.7

PLUS in surPLUS

DE WEST-VLAAMSE KANSARMOEDEATLAS

tweede editie van de atlas op basis van cijfermateriaal van 2013
Een bijdrage van het Steunpunt Sociale Planning p. 5-6

(eb)Ola!!

column met stevige portie doordenken p. 8

Het is Menens in De Barakken

Toen Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen in mei 2013 neerstreek in de Barakkenwijk van Menen, bleek de aloude bruisende sfeer er verdwenen te zijn. Emmy (opbouwwerkster) ging aan de slag met de Barakkenaars en het lukte vrij snel om een bewonersgroep te organiseren. Vanuit deze bewonersgroep werden twee specifieke werkgroepen opgericht. Met de werkgroep Dynamiek wil het opbouwwerk de dynamiek van het samenleven nieuw leven inblazen. De werkgroep Beleid is het inspraakorgaan waarmee de bewoners op het beleid van de stad Menen wegen. In de tweede helft van dit jaar stond de werkgroep Dynamiek garant voor de organisatie van twee succesvolle evenementen: Feest in de Barakken en de Halloweenwandeling.

Feest in de Barakken

Op 20 september werd een volksfeest georganiseerd. De diversiteit van de Barakken werd geïllustreerd door een bonte veelheid van activiteiten: proeven van wereldhapjes, een voetbaltornooi, optreden van de plaatselijke percussiegroep *Barakatak* en een groep majorettes, ... Het feest vond plaats op de site van de Zuidstraat in Menen. Deze plek heeft meer dan ooit een symbolische waarde omdat ze binnenkort wordt verkocht. Ironisch genoeg levert deze ontwikkeling voeding voor de werkgroep Beleid.

Halloweenwandeling

Ruim 230 mensen waagden zich op 31 oktober aan een griezelig-gezellige tocht door het hart van de Barakkenwijk. De wandeling eindigde in de symbolische Zuidstraat, waar iedereen kon genieten van een heerlijke kom pompoensoep met brood of warme chocolademelk. De medewerkers werden bedolven onder de complimenten van deelnemers: ze hebben opnieuw getoond dat het bruist in de Barakken!

Veel meer dan een feestcomité

Beide evenementen draaien rond het vieren van De Barakken. Als opbouwwerkers willen wij er bovendien over waken dat het feest er is voor iedereen. We besparen ons geen moeite om de meer kwetsbare bewoners van de wijk aan te spreken en de communicatie gebeurt zowel in het Nederlands als in het Frans. We schrijven samen met de bewoners een positief verhaal in een wijk die (nog) steeds met een negatief imago kampt. Door de dialoog tussen de verschillende bevolkingsgroepen aan te wakkeren, willen we aantonen dat de diversiteit van de Barakken geen vloek is maar een kracht, en soms wat begeleiding kan gebruiken. Samen met de bewoners timmeren we enthousiast verder aan de weg van het samenleven: we menen het in de Barakken!

jan.wielockx@samenlevingsopbouw.be T. 051 24 29 28 | M. 0474 91 96 60

SAMEN ETEN... DOET SPREKEN!

Samenlevingsopbouw organiseerde samen met het OCMW en CAW Roeselare een uitwisselingsmoment tussen hulpverleners en bezoekers van inloophuis De Kom-Af. Aanleiding hiervoor was de Wereldverzetdag tegen Armoede. Men koos bewust voor het gemoedelijke en gekende concept van ' **Komen Eten**'.

Door elkaars bril kijken

Het idee kwam van één van de deelnemers van Ons Gedacht: het is een andere manier om in gesprek te gaan met de maatschappelijk werkers. Soms is er tijdens hulpverleningsgesprekken weinig tijd om stil te staan bij de eigen binnenkant, de ervaringen van zowel hulpvragers als hulpverleners. Geen klaagzang dus, maar een eerlijk gesprek.

Langzaam pruttelen

De formule vroeg een intense voorbereiding. Tijdens de voorafgaande bijeenkomsten van Ons Gedacht (denkgroepje rond drempels naar het OCMW) werden de eigen ervaringen opgelijst. Hoe moeilijk het bijvoorbeeld is om als alleenstaande met een kind rond te komen met weinig leefgeld en hoe je er alles aandoet om je kind te ontzien. Tussentijds werden specifieke vragen doorgespeeld aan de hulpverleners, die op hun beurt op zoek gingen naar eigen belevingen die ze wilden delen.

Aan tafel: 2 rondes

Tijdens een eerste sessie werden een 10-tal hulpverleners ontvangen in het inloophuis. De deelnemers van Ons Gedacht ontpopten zich als heuse gastheren en gastvrouwen: de tafel werd feestelijk gedekt, de groentjes fijngehakt, de saus pittig gekruid... Het aperitief en de hapjes vormden de ijsbrekers voor een geanimeerd gesprek. Veertien dagen later was het de beurt aan de hulpverleners om te koken en de mensen feestelijk te ontvangen.

Effecten

Dat samen eten zorgt voor een zekere gemoedelijkheid is een open deur intrappen. Onderwerpen die aangeraakt werden tijdens het groepsmoment, vonden spontaan hun weg tijdens de individuele babbels aan tafel. Ook het simpele feit iemand iets te kunnen aanbieden en welkom te heten op een vertrouwde plek waar je je thuis voelt, is een opsteker. Erkenning krijgen voor je situatie, beluisterd zijn, bevordert het vertrouwen en de gelijkwaardigheid tussen mensen.

Variabele formule

Dit concept is voor herhaling en variatie vatbaar. Voor andere thema's bijvoorbeeld, of bij andere doelgroepen. Het biedt mogelijkheden om nieuwe ideeën of beleidsintenties af te toetsen bij mogelijke gebruikers. Het kan ook een manier zijn om leidinggevend en beleidsmensen te laten kennis maken met wat leeft bij de doelgroep.

hilde.van.laere@samenlevingsopbouw.be T 051 24 29 28 | M 0474 91 96 92

Samenlevingsopbouw campagnepartner van Welzijnszorg

Iedereen in ons land heeft recht op een goede sociale bescherming. Dat wil zeggen dat iedereen beschermd moet zijn tegen sociale risico's zoals ziekte of je werk verliezen. Wie arm is, is onvoldoende beschermd tegen allerlei risico's, vindt geen toegang tot de nodige diensten en voorzieningen om zijn sociale rechten te laten gelden. In de praktijk leeft 1.6 miljoen mensen in ons land in een situatie van sociale onderbescherming.

De paraplu van de sociale zekerheid

Zonder sociale zekerheid zou in België 42% van de mensen in armoede leven. Dankzij ons sociale beschermingssysteem blijft dit gelukkig beperkt tot 15%. Toch moeten we vaststellen dat 1,6 miljoen mensen in ons land in armoede leeft. Er zitten dus gaten in de paraplu van de sociale zekerheid. Wat is er precies aan de hand? Alle minimumuitkeringen in ons land liggen onder de armoedegrens. Wanneer je voor langere tijd beroep moet doen op dergelijke uitkering is de kans groot dat je inkomen veel te laag is om van te leven.

Het vangnet van de sociale bijstand

Voor wie uit de sociale zekerheid of onderdelen ervan tuimelt, is er het vangnet van de sociale bijstand. Om recht te hebben op sociale bijstand moet je niet bijgedragen hebben. Er zijn meestal wel andere voorwaarden aan gekoppeld, zoals een inkomensonderzoek of bijvoorbeeld de bereidheid tot werk via een begeleidingstraject. Maar in de sociale bijstand gelden dezelfde problemen als in de sociale zekerheid. De inkomensbescherming is ondermaats, van een leefloon kan je niet leven. Voor aanvullende steun moet je hopen dat er in jouw gemeente een tegemoetkoming bestaat en dat men ingaat op jouw vraag.

Om de gaten in de paraplu van de sociale bescherming te dichten zijn **volgende maatregelen dringend nodig**:

- Een inkomen boven de armoedegrens voor iedereen.
- Een automatische toekenning van rechten voor al wie hulp nodig heeft.
- Een kwaliteitsvolle dienstverlening voor al wie steun zoekt.

karen.viane@samenlevingsopbouw.be T 050 39 37 71 | M 0474 91 96 27

Nieuwe Kweek

Over 15 vierkante meter stadslandbouw in Oostende

Wereldwijd gaan mensen in steden op zoek naar voedsel van ‘eigen kweek’, naar duurzame manieren om voedsel te verbouwen en de voedselketen korter te maken. De waaier van initiatieven die zo in en rond steden ontstaat, van volkstuinen al dan niet op daken aangelegd, over zorgboerderijen tot gemeenschapstuinen, laat zich vangen onder de noemer ‘stadslandbouw’. De Oostendse sociale bouwmaatschappij De Gelukkige Haard sprong op de kar en nam meteen ook Samenlevingsopbouw mee aan boord. Samen startten we het project Nieuwe Kweek, een tuin waar kinderen en jongeren uit de wijk Nieuwe Stad in hun eigen vierkante-meter(bak) voedsel kunnen telen en oogsten.

Lapjes grond

De Gelukkige Haard verhuurt ongeveer 1000 sociale woningen en appartementen in de wijk Nieuwe Stad/Zilverlaan. In die uitgestrekte wijk liggen nog een aantal stukken grond braak waarop in de toekomst kan gebouwd worden. Eén van die stukken werd als bouwgrond te smal bevonden waarop directeur Henk Ampe en adjunct-directeur Sara Casteur begin 2014 beslisten het lapje grond in de wijk een maatschappelijke functie te geven. Ze broedden al langer op een idee waarbij jongeren aan de slag zouden kunnen met groen en natuur in de wijk. Tineke (buurtopbouwwerkster Samenlevingsopbouw) werd er bij gehaald om samen het project verder van poten en oren te voorzien. Nieuwe Kweek ontkiemde: het terrein zou een verzameling moestuintjes worden voor kinderen en jongeren uit de wijk, gecoacht door ouders, familie en vrijwilligers.

De bouwmaatschappij zorgde in een sneltempo voor de volledige aanleg van het terrein met een omheining, vijftien moestuinbakken met verse teelaarde, een aantal fruitbomen, een tuinhuis, een regenton verbonden met de regenpijp van het tuinhuis, en een compostbak. Er werd een oproep gelanceerd bij de huurders en in geen tijd kregen dertien tuintjes een eigenaar. Arktos, die met een kinderwerking en met haar vormingshuis De Wasserette in de wijk zit, nam samen met een paar jongeren de twee overblijvende bakken voor haar rekening.

De wereld in een tuin

De deelnemers zijn heel divers. Opvallend maar niet verrassend is de relatief grote interesse vanuit gezinnen met een allochtone achtergrond. Uit verhalen blijkt dat vele onder hen het tuinieren nog met de paplepel meekregen, en dat in niet-Westerse culturen de traditie om zelf voedsel te kweken nog meer en langer is blijven leven. We konden dankbaar gebruik maken van de rijke kennis en ervaring van een aantal ouders van allochtone afkomst.

De Gelukkige Haard en Samenlevingsopbouw zorgden voor een eerste lading plantjes en zaden, maar verder moesten de gezinnen zelf aan de slag. Alle deelnemers hebben een sleutel van het tuinhuis en vinden daarin het nodige werkmateriaal zoals schepjes, binddraad, plantenstokken, gieters. Er zijn een aantal globale afspraken over onderhoud en netheid, maar voor de rest zijn de deelnemers vrij en dragen ze verantwoordelijkheid voor de eigen bak. Het opbouwwerk volgt dit wel nauw op en grijpt in of ondersteunt waar nodig. Op woensdagmiddag tijdens het plant- en oogstseizoen is er altijd wel iemand [opbouwwerker en/of vrijwilliger] in de tuin te vinden voor wat raad of om een handje te helpen. Af en toe organiseren we op woensdagmiddag ook gezamenlijke werkmomenten in de tuin.

Over meer dan ecologie

Projecten stadslandbouw gaan vaak over veel meer dan een duurzame en ecologisch verantwoorde voedselproductie, bewuste consumptie en een korte voedselketen. Dat geldt zeker ook voor Nieuwe Kweek. De Gelukkige Haard en Samenlevingsopbouw zagen van bij het begin de maatschappelijke meerwaarde van dit project.

De deelnemers geven letterlijk mee vorm aan de leefomgeving in de wijk. Samen palmen ze een stuk van de omgeving in, en nemen er samen de verantwoordelijkheid voor op. Ze wisselen plantjes en zaden uit en maken afspraken om elkaars bak te onderhouden als ze een tijdje afwezig zijn. Wijkbewoners die dicht bij de tuin wonen zorgen voor appreciatie en sociale controle. Dit alles versterkt het gemeenschapsgevoel ontegensprekelijk, zowel bij de deelnemers als bij de andere wijkbewoners. Bovendien werkt het tuinieren verbindend tussen deelnemers met verschillende culturele achtergrond. De zichtbaar positieve interculturele contacten en samenwerking in de tuin draagt voor velen, ook niet-deelnemers, bij tot een grotere vertrouwdheid met de rijke diversiteit in de wijk.

In zekere zin is de tuin ook een vorm van gezondheidspromotie. Ze vergroot voor de deelnemende gezinnen de toegang tot gezond en vers voedsel en stimuleert de deelnemers om beweging te nemen en tijd door te brengen in de buitenlucht. Tuinieren werkt daarenboven heel ontspannend.

En dan hebben we het nog niet over de winst op het huishoudbudget, of de educatieve meerwaarde voor kinderen (leren waar groenten vandaan komen en leren eten volgens de seizoenen).

Proefseizoen

Het eerste proefseizoen ligt achter ons en er zijn alvast geen redenen om het project niet verder te zetten. De meeste kinderen kunnen terugblikken op een geslaagde dubbele oogst, al kenden ze hier en daar ook tegenslag. Zo viel er in een bepaalde periode net te veel regen, wat niet bevorderlijk was voor de tomaten, en de meeste kolen schoten te vroeg op. Maar ook omgaan met die wetten van de natuur is deel van het verhaal. Een paar gezinnen slaagde er niet in om hun tuintje goed te onderhouden en regelmatig langs te komen. Ofwel grijpen zij een tweede kans, ofwel komen hun bakken vrij voor andere gezinnen. Er zijn een aantal deelnemers kandidaat voor een tweede bak, maar via een nieuwe oproep bij de huurders zullen ook nieuwe geïnteresseerden een kans krijgen.

Verder zien we nog veel marge om meer dynamiek te creëren in de tuin en gemeenschappelijke initiatieven op te zetten. We verzamelden al een berg aan ideeën. We denken aan kooksessies ter plaatse waarbij kinderen leren hoe ze met seizoensgroenten aan de slag kunnen, een sessie rond composteren zodat onze compostbak rendeert, een sessie om de kinderen te leren werken met een zaaikalender, een gedeelde smulbak met bijvoorbeeld aardbeien, groepsaankoop van zaden en plantjes, een gemeenschappelijke bak om zelf zaden te genereren, een gemeenschappelijk kruidentuintje...

Postzegels verzamelen

Nieuwe Kweek is niet de eerste oefening in stadslandbouw door Samenlevingsopbouw. In dezelfde wijk als Nieuwe Kweek ligt ook al de buurtuin Dolle Pret, waar een groep vrijwillige wijkbewoners groenten en kruiden kweken voor wijkactiviteiten. Eveneens op een boogscheut van Nieuwe Kweek, maar dan in de andere richting, onderhouden de Groene Gasten een wijk-kruidentuin op een lapje grond achter het buurthuisje. Op schaal van Oostende zijn het slechts postzegels, maar die vormen samen ondertussen een waardevolle verzameling. En in het voorjaar van 2015 voegen we nog een zegel stadslandbouw aan onze collectie toe. Dan breidt buurtuin Dolle Pret, dankzij middelen van het stadsbestuur, uit met een boomgaard Dolle Pluk. Het wordt een pluktuin met een dertigtal fruitbomen voor de inwoners van de Nieuwe Stad.

En als Nieuwe Kweek ook na verloop van tijd een succes blijft, dan overweegt de Gelukkige Haard om ook in andere wijken in Oostende kleine moestuinen ter beschikking te stellen van hun huurders.

Inloophuis de Kom-Af Bruggen slaan

In maart 2013 startte de Kom-Af zijn werking in een lokaal midden een kansarme buurt in Roeselare. Sindsdien werden heel wat mensen bereikt, zowel in het inloophuis als bij initiatieven waarbij we zelf naar mensen toestappen. De samenwerking tussen Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen, CAW Centraal-West-Vlaanderen en OCMW Roeselare heeft zijn meerwaarde al meer dan bewezen.

Samenwerken verbetert de dienstverlening

Dit is één van de belangrijke principes van het inloophuis. Naast het feit dat je als organisatie van elkaar leert en tot nieuwe inzichten komt, heeft samenwerken vooral voor de doelgroep een grote meerwaarde. Een bezoeker met hulpvragen zal makkelijker de stap zetten naar een dienst, omdat die al vertrouwd is met iemand van die dienst. Zo wordt de drempel naar organisaties verlaagd. De samenwerking zorgt er voor dat er meer expertise in huis is, wat de doelgroep ook ten goede komt.

Uiteraard blijft het niet bij de samenwerking tussen de dragende partners. Er wordt ook samengewerkt met andere diensten of initiatieven. Voorbeelden zijn de samenwerking in een sociaalartistiek project (Tuin der lusten) of de samenwerking met de stedelijke jeugddienst bij de realisatie van het Tateratelier (= bijleren via leuke activiteiten voor kinderen). Door linken te leggen met andere organisaties, maken de Kom-Af bezoekers kennis met hun aanbod en dienstverlening.

Outreach

Veel mensen die baat kunnen hebben bij bepaalde dienstverlening maken er nooit gebruik van. De redenen zijn verschillend, maar onwetendheid en een te hoge drempel spelen een grote rol. Daarom is het belangrijk dat een dienst ook zelf naar de doelgroep toestapt. In het inloophuis leren de bezoekers de hulpverleners en hun dienst kennen. Zo worden drempels verlaagd. In de winterperiode staan we met soep op straat en wordt er bij een lekker potje soep kennis gemaakt. We spreken met ouders aan de schoolpoort of aan de kinderopvang. In de zomerperiode trekken we er met onze bakfiets op uit met ijsjes of frisdrank. Soep of iets anders aanbieden, breekt het ijs en maakt het contact een stuk makkelijker. Het is tevens een kans om de weg naar het inloophuis te tonen.

Zorgwekkende toename aantal kansarme buurten

Uit de recent verschenen kansarmoede-atlas West-Vlaanderen blijkt dat het aantal kansarme buurten in Roeselare gestegen is van 4 naar 7. Gefaseerd worden deze buurten nu verkend via gesprekken met sleutelfiguren (zoals de huisarts) en outreachende activiteiten in deze buurten. Op basis van de vastgestelde noden, proberen we met de Kom-Af acties te ondernemen die aansluiten bij onze doelstelling, en worden noden gesignaleerd aan de wijkwerking of andere diensten. Roeselare groeit als centrumstad, maar ook de armoede neemt toe. De laatste 10 jaar is het aantal leefloners met 100% gestegen. Eén op zeven kinderen in Roeselare wordt geboren in kansarme omstandigheden. Er is dus nog heel wat werk voor organisaties en beleid om de alarmerende stijging van armoede een halt toe te roepen.

IK BEN FAN!

We hadden een gesprek met Lena en Ronald. Ronald is al enkele jaren enthousiaste vrijwilliger in de Kom-Af. Lena is een graag geziene bezoeker en doet mee aan verschillende activiteiten.

RONALD: met mensen omgaan is iets wat ik graag doe

Ik was in een jeugdbeweging tot ik een jaar of 20 was. Daarna stond ik professioneel altijd in de verkoop. Eigenlijk wilde ik onderwijzer worden, maar door de veranderde wetgeving kon dit niet meer. Zo ben ik in de commerciële wereld terecht gekomen. Ik heb daar 40 jaar gewerkt, de eerste twee jaar in het binnenland en dan 38 jaar in het buitenland. In die job moest ik veel met mensen omgaan en dat wil ik nog steeds. Daarom is mijn werk als vrijwilliger ideaal. In de Kom-Af heb je ook veel soorten mensen, net zoals je veel soorten klanten hebt. Met mensen omgaan is iets wat ik graag doe. Het zijn de mensen die het plezier brengen. Er mag al eens een lastige tussen zitten, op het moment zelf is dit niet leuk, maar achteraf kan je dat relativeren. Als je er geen plezier aan hebt, hou je het niet vol.

Mijn werk als vrijwilliger bestaat hoofdzakelijk uit bestellingen opnemen en serveren. Ik heb wel eens een gesprek met de mensen als ze me zelf aanspreken en als ik er tijd voor heb natuurlijk. Ik heb wel wat mensenkennis, maar ik heb niet de opleiding om mensen naar de juiste organisaties door te sturen. Ik ken wel verschillende instellingen, maar ik kan niet zeggen 'voor dat moet je daar zijn'. Ik geef rap de raad om naar het CAW te gaan of eens te praten met een van de verantwoordelijken.

LENA: hier kan ik eens goed klappen

Ik kom naar de Kom-Af om niet alleen thuis te zijn. Ik heb heel wat meegemaakt en kropste van alles op. Het doet goed om naar buiten te gaan en mij niet op te sluiten. In het OCMW zegden ze 'ga eens naar de Kom-Af' en sindsdien kom ik elke maandagnamiddag. Nu krop ik minder op omdat ik hier eens goed kan klappen.

In de Kom-Af kan ik van alles doen. Ik bestel hier mijn vuilniszakken en drink een cola. Als mijn vriendin komt dan babbelen we een beetje of we knutselen. Of ik lees de Weekbode en knip de puntjes uit voor Britney, mijn dochter. Op woensdag ga ik naar de kinderactiviteit met Christ (opvoedingsondersteuner). Op die manier ben ik ook niet alleen.

Ik leer ook graag dingen bij. Daarom ga ik naar de kook- en knutselactiviteiten. Rock 'n brol was een activiteit waarbij we met oude dingen nieuwe dingen maakten. De uitstappen vind ik ook leuk. Binnenkort ga ik naar de twinkelveek in de cc de Spil. Laatst hebben we ook Zumba gedaan.

Ik werk ook mee in de denkgroep Ons Gedacht (OCMW). We organiseerden een 'Komen Eten' (initiatief n.a.v. werelddag Armoede). We maakten eten klaar voor enkele maatschappelijk werkers van het OCMW en CAW. Twee weken later mochten wij de voeten onder tafel schuiven. De maatschappelijk werkers kookten voor ons en we mochten ook onze vragen stellen. Tijdens de bijeenkomsten van Ons Gedacht schrijf ik van alles op. Eens ik thuis ben steek ik het in mijn map. Ik ben hier in 2013 mee begonnen. Er staat van alles in over wat we hier gedaan hebben, bijvoorbeeld over de week van de smaak, dag van de burens, samen sterk. Bij 'samen sterk' leerde je hoe je ja en nee kunt zeggen. Ik heb daar zelfs een diploma van. De mensen van de kappersopleiding hebben ook ons haar gedaan. We kregen foto's van voor en na. Deze zitten, samen met de vele foto's die ik zelf neem, in mijn map. Eigenlijk bewaar ik alles waar ik aan meedoe in die map.

Ik steek al eens een handje toe in de Kom-Af. Ik doe soms de afwas of maak koffie. Ik poets ook graag. Het kinderhoekje ruim ik geregeld op. Jammer dat niet iedereen alles terug op zijn plaats legt. Ik ga hierover eens een blad ophangen. Ik heb ook al eens gevraagd om hier een stofzuiger te hebben. Ik zou dan eens de grote kuis doen.

De West-Vlaamse kansarmoedeatlas

Een realisatie van het Steunpunt Sociale Planning, Dienst Welzijn, Provincie West-Vlaanderen

In 2011 werd een eerste editie van de kansarmoede-atlas West-Vlaanderen voorgesteld. De provincie wilde met deze atlas een antwoord bieden op volgende vragen:

- Welke zijn de kansarme buurten in West-Vlaanderen?
- Wat zijn de kenmerken van de buurtbewoners binnen deze buurten?
- Hoe evolueren deze buurten doorheen de tijd?

De eerste editie van de kansarmoede-atlas bleek een zeer gegeerd werkingsinstrument voor lokale besturen en welzijnsorganisaties. Op basis van de kansarmoede-atlas werden de meest kwetsbare buurten in de eigen gemeente zichtbaar, waardoor een zeer gerichte inzet mogelijk werd.

Anno 2014 zijn we aan een tweede editie van de atlas toe. Op basis van cijfermateriaal van 2013 werd de oefening overgedaan: ongeveer 1300 buurten werden bij deze analyse onder de loep genomen, om zo de meest kwetsbare buurten in onze provincie te detecteren. De gehanteerde methodiek van de eerste atlas 2011 werd grotendeels behouden; er werden enkele beperkte aanpassingen gedaan om het spel van de kleine aantallen (waarbij een beperkt absoluut aantal een groot verschil in percentage kan geven) te elimineren.

Kansarme buurten in West-Vlaanderen

Kansarmoedeatlas West-Vlaanderen 2014

Een kansarme buurt is een buurt die de drempelwaarde op minstens 3 van de 4 dimensies overschrijdt. Deze dimensies zijn demografie, huisvesting, onderwijs en werkloosheid.

© Steunpunt Sociale planning 2014

Waarom een West-Vlaamse atlas

Naast een Vlaamse en een federale armoede-barometer leek het de Provincie opportuun om toch een eigen instrument te ontwikkelen.

Globale cijfers over armoede (bv 9,8% van de Vlamingen leeft onder de armoede-drempel) zijn vaak gebaseerd op (inter)nationaal survey-onderzoek. Dit betekent dat men op basis van een steekproef uitspraken doet voor een ganse populatie, bv de Vlaamse bevolking. De manier van werken om tot deze globale cijfers te komen, laat echter niet toe om uitspraken te doen over individuele gemeenten in West-Vlaanderen.

Nochtans zijn het net die vragen naar cijfers over kansarmoede in de West-Vlaamse gemeenten die terecht komen bij het Steunpunt Sociale Planning. Vandaar de noodzaak om een eigen instrument te ontwikkelen: de West-Vlaamse kansarmoede-atlas.

Uniek aan deze atlas is het feit dat de buurten binnen een West-Vlaamse context worden geanalyseerd. Ten eerste betekent dit dat de uitkomst voor West-Vlaanderen, met door- gaans kleinere gemeenten, niet wordt beïnvloed door de waarden uit grotere steden zoals Gent en Antwerpen. Ten tweede hebben we, door gebruik te maken van een zuiver West- Vlaamse dataset, die indicatoren kunnen selecteren die het best kansarmoede in West- Vlaanderen omschrijven. Meerdere studies hebben aangetoond dat kansarmoede een nader gezicht heeft naargelang de maatschappelijke en historische context. En tot slot heeft het gebruik van onze eigen dataset het voordeel dat we met het meest recente cij- fermateriaal kunnen werken. Heel wat van de gebruikte indicatoren zijn immers op Vlaams niveau niet zo recent en fijnmazig beschikbaar.

Met andere woorden: met de West-Vlaamse kansarmoede-atlas ontwikkelden we een methodiek (gebaseerd op de kansarmoede-atlassen van Kesteloot) die systematisch is (gegevens omtrent alle huishoudens binnen West-Vlaanderen), die gebaseerd is op reële geregistreerde gegevens (Rijksregister, VDAB, Kind & Gezin en Departement Onderwijs) en die herhaalbaar is.

Net zoals in de eerste atlas wordt een kansarme buurt gedefinieerd als een buurt waar een cumulatieve van kansarmoede-indicatoren voorkomt. In totaal betreft het 10 indicatoren opgedeeld in 4 dimensies:

- Demografie (alleenstaanden, eenoudergezinnen en gescheiden 60-plussers)
- Huisvesting (huurders 60-plus, huurders 35-59 jaar en wooninstabiliteit)
- Onderwijs (schoolse vertraging in het lager onderwijs, schoolse vertraging in het secundair onderwijs en leerlingen in het buitengewoon onderwijs)
- Werkloosheid (laaggeschoolde werkzoekenden)

Wanneer een buurt slecht scoort op minstens 3 van de 4 dimensies, dan wordt deze als kansarm benoemd. (slecht scoren = behoren tot de 15% buurten met de slechtste score op de dimensie)

De analyse leert dat er anno 2014 in West-Vlaanderen 86 kansarme buurten zijn, verspreid over 21 gemeenten.

Vooreerst telt elke kustgemeente 1 of meerdere kansarme buurten. Ten tweede hebben de centrumsteden Brugge, Roeselare en Kortrijk ook meerdere kansarme buurten. Als derde regio valt het zuiden van de provincie op met vooral in Izegem, Wervik en Menen kansarme buurten. Tot slot kunnen we concluderen dat Poperinge en Ieper de meest kansarme buurten hebben van de Westhoek.

In totaal wonen 114.679 mensen in de kansarme buurten; dit is 9,74% van alle West-Vlaamse inwoners. Dit komt neer op 60.627 huishoudens of 12% van alle huishoudens in de provincie.

Dit betekent niet per definitie dat al deze inwoners van de kansarme buurten zich bevinden in een kansarmoedesituatie, maar er zijn binnen deze buurten wel risicofactoren aanwezig die de kans op kwetsbaarheid verhogen.

Bij de interpretatie van de aldus bekomen kansarme buurten, moeten enkele zaken in acht genomen worden:

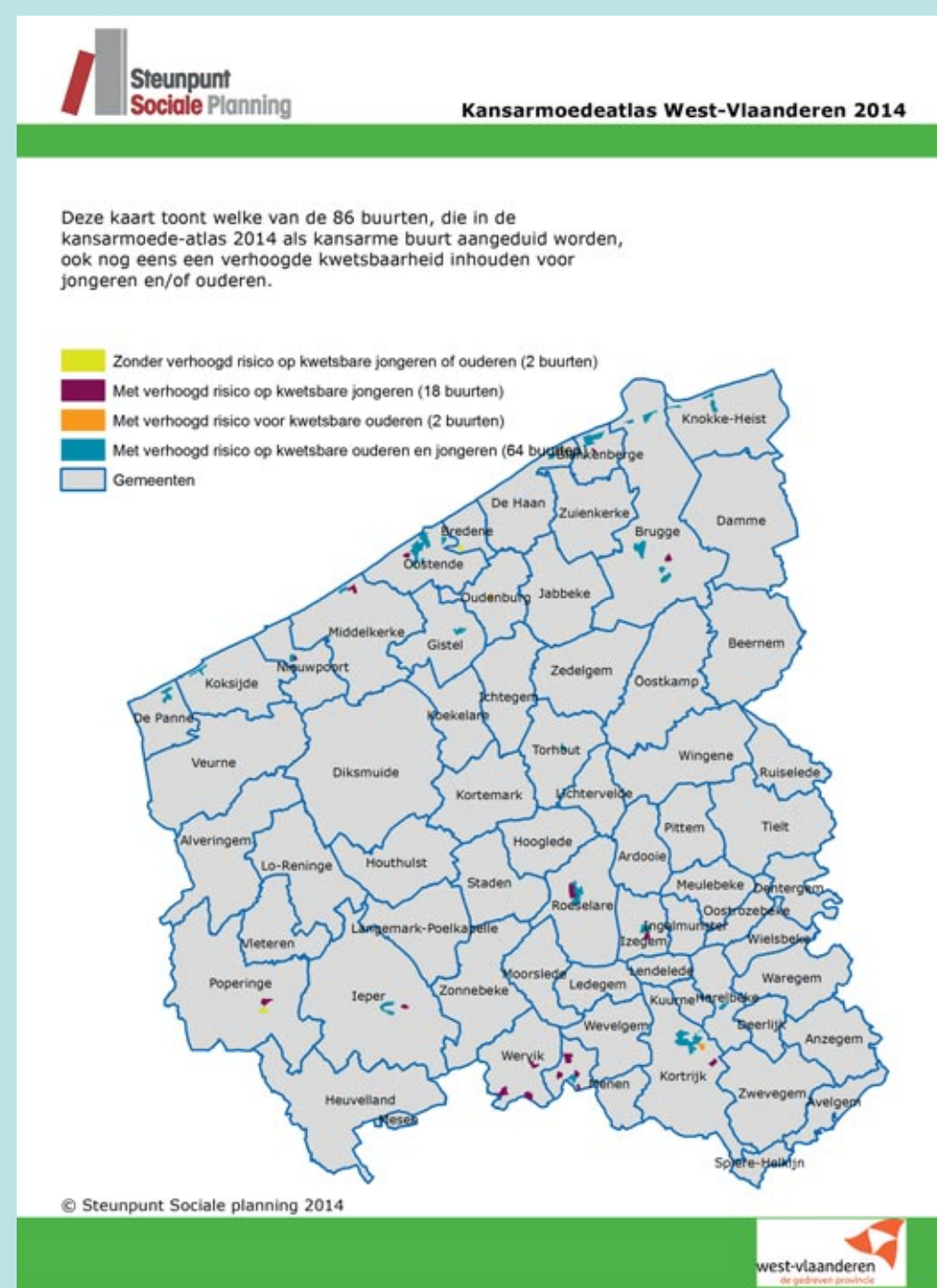
- DE kansarme buurt bestaat niet: zowel wat betreft het aantal problemen (3 of 4 drempeloverschrijdingen) als de diepte van de problematiek (wordt de drempelwaarde net overschreden of bevindt de buurt zich bovenaan de lijst?), kunnen de buurten van elkaar verschillen.
- Een buurt omschrijven als een 'kansarme buurt' impliceert niet dat alle bewoners van deze buurt per definitie kansarm zouden zijn. Het gaat hier louter om een buurt waar meerdere risicofactoren op kansarmoede gebundeld aanwezig zijn.
- Een buurt benoemen als een kansarme buurt zegt niets over de leefbaarheid van de buurt.

Kenmerken van de bewoners in de kansarme buurten.

De tweede vraag waarop we met de kansarmoede-atlas een antwoord hebben gezocht, is welke de kenmerken zijn van de bewoners van de 86 West-Vlaamse kansarme buurten. Een eerste opvallende vaststelling is dat de inwoners wonend in een kansarme buurt niet evenredig verspreid zijn over de 21 betrokken gemeenten. Ruim de helft van de inwoners in kansarme buurten woont in Oostende, Kortrijk, Blankenberge of Roeselare.

Uit het overzicht van de verschillende indicatoren kunnen we zien dat er geen lijn te trekken valt tussen de verschillende gemeenten. Waar de ene gemeente hoog scoort op de indicatoren rond demografie, vinden we diezelfde gemeente voor de indicatoren rond huisvesting in de middenmoot terug. Hieruit blijkt nogmaals dat we de kansarme buurten binnen deze studie niet over eenzelfde kam mogen scheren. Elke kansarme buurt wordt mede gedefinieerd door de gemeentelijke context waarin ze zich bevindt, wat elke buurt en haar inwoners een eigen specifiek karakter geeft.

Focus op jongeren en ouderen

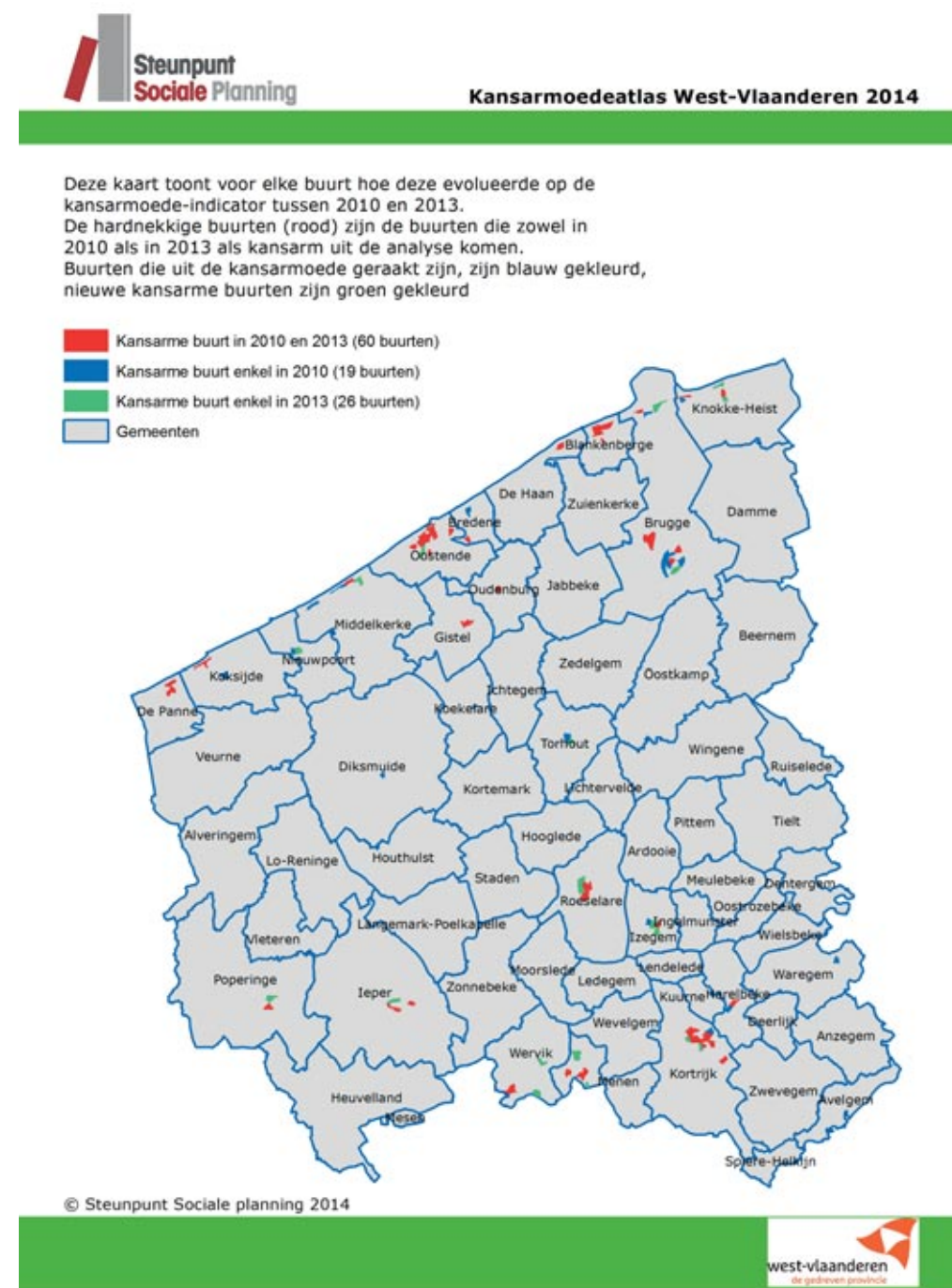

Net zoals in de eerste atlas hebben we ook nu weer jongeren (<20-jarigen) en ouderen (60-plussers) apart onder de loep genomen.

De kansarme buurten in de centrumsteden en de kustgemeenten scoren zowel hoog voor kwetsbare ouderen als jongeren.

In de andere gemeenten is het meer een of/of verhaal, ofwel scoren buurten hoog voor kwetsbare ouderen (bv Oudenburg), ofwel scoren buurten hoog voor kwetsbare jongeren (bv Wervik, Menen, Poperinge, ...).

Evolutie van de kansarme buurten

De derde vraag die we met de analyse wilden beantwoorden is de vraag naar de evolutie in de tijd van de kansarme buurten.

De beperkte aanpassing van de methodiek (om het spel van de kleine aantallen te reduceren) heeft tot gevolg dat we ook de oefening van 2011 (op basis van data 210) overgedaan hebben.

Wat betreft de evolutie tussen 2010 en 2013 kunnen we concluderen dat het aantal kansarme buurten lichtjes gestegen is (van 79 buurten in 2010 naar 86 in 2013). 70 % van deze buurten waren ook al een kansarme buurt in 2010, 30% van de buurten zijn nieuwe kansarme buurten.

Niet alleen het aantal kansarme buurten nam in de periode 2010-2013 toe, ook blijkt de situatie in de kansarme buurten (gemeten aan de hand van de scores op de in de analyse weerhouden indicatoren) verslechterd tegenover 2010. We kunnen dus concluderen dat West-Vlaanderen niet gespaard werd van de globale maatschappelijke evolutie, met name een toename van kansarmoede.

Een opvallende (en ook wel verontrustende) evolutie is allicht de toename van de drempelwaarde op de dimensie 'kwetsbare jongeren'. Dit betekent dat de problematiek zich in 2013 scherper stelt dan in 2010. Alle nieuwe kansarme buurten scoren ook op de dimensie kwetsbare jongeren, dit betekent dat een verslechterring van de situatie bij de jongeren er voor zorgt dat nieuwe kansarme buurten ontstaan.

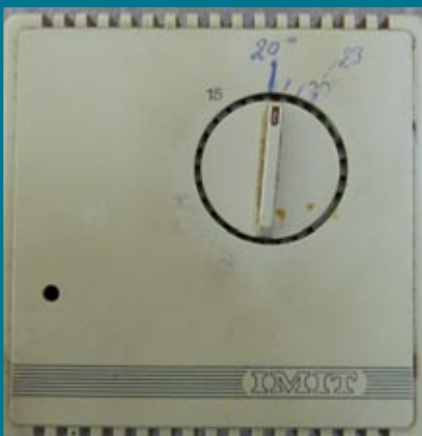
Aan de slag

De atlas is een cijfermatige analyse. Op zoek gaan naar bevestiging en duiding van de resultaten, maar des te meer naar verklarende factoren, kan bijkomend heel wat interessante informatie opleveren. Het kan het uitgelezen ogenblik zijn om even kritisch stil te staan bij genomen beleidsbeslissingen, al dan niet uitgevoerde maatregelen en de verdeling van middelen over het gemeentelijk grondgebied. De atlas moet dan ook gezien worden als een uitnodiging om aan de slag te gaan met de resultaten. Om deze discussie te stofferen worden de resultaten van de atlas vertaald in gemeentelijke steekkaarten.

Zowel de atlas als de steekkaarten kunnen opgevraagd worden via sociale.planning@west-vlaanderen.be of gedownload worden via de website www.west-vlaanderen.be/socialeplanning.

Hilde Coudenys
Lore De Jonghe
Stefanie Rammelaere
Stephanie Soete

Steunpunt Sociale Planning, provincie West-Vlaanderen

Energiearmoede in de Westhoek

BLACK-OUT OF LICHT IN DE DUISTERNIS?

De afgelopen maanden bleef het thema energie, energiearmoede en de link met woonkwaliteit, brandend actueel. De scheurtjes in de kernreactoren, het afschakelplan, de On/Off-campagne, de stijgende elektriciteitsfactuur, het al of niet verdwijnen van de energiescans, de af te bouwen premies voor energierenovaties, leveranciers die je om de oren slaan met verschillende soorten contracten, groepsaankopen, ... een kat zou voor minder zijn jongen kwijt raken.

3 jaar inzet op lokale aanpak

In het project energiearmoede Westhoek werken we nu voor het derde jaar samen met enkele OCMW's en gemeenten om energiearmoede lokaal aan te pakken. Het eerste jaar waren we actief te Koekelare, Koksijde en Poperinge. Het tweede jaar in De Panne, Kortemark, Veurne en Zonnebeke. Dit derde projectjaar werken we in Alveringem, Langemark-Poelkapelle, Lo-Reninge, Nieuwpoort en Vleteren.

In ons concrete projectwerk staan we heel wat mensen bij die hulp nodig hebben bij een overstap, die willen weten hoe ze kunnen besparen op hun energieverbruik, die moeilijkheden hebben om de hoge energiefacturen te betalen. De mensen komen bij ons terecht via de sociale dienst van het OCMW, via de lokale adviescommissie, de woonwinkel, ... maar we gaan ook zelf op zoek naar mensen met energieproblemen.

Begeleiding op maat bij sociale huurders in Nieuwpoort

In Nieuwpoort zette opbouwwerkster Tine, onder de vleugels van de vzw Ecolife, een project op in samenwerking met de sociale huisvestingsmaatschappij IJzer en Zee, de energiesnoeiërs Duinenwacht, en het OCMW. Financiering kwam via de gebiedswerking Westhoek en Leader.

Bedoeling is om begeleidingstrajecten op te zetten bij sociale huurders met hoge energiefacturen en een klein inkomen. Door middel van tips, advies en herhaaldelijke huisbezoeken willen we bewust maken hoe zuinig men met energie kan omgaan. We mikken op een daling van het verbruik (en daarmee samengaan een lagere energiefactuur) met minstens 10%. De werking beperkt zich niet tot huurders. Ook de huisvestingsmaatschappij krijgt advies over hoe huurders te begeleiden, en de woningen energiezuiniger te maken. Met dit deelproject stimuleren we ten slotte een duurzame samenwerking tussen de lokale actoren.

Concreet begeleidde de opbouwwerkster 9 gezinnen uit de sociale woonwijken Oude Stad en Stuiverswijk. We selecteerden de potentiële doelgroep door verschillende lijsten naast elkaar te leggen. Zo kregen we de lijst van mensen die moesten verschijnen op de twee laatste LAC's, de lijst budgetmeterklanten, de mensen in begeleiding bij het OCMW en de huurders van IJzer en Zee met huurachterstal en een laag gezinsinkomen. Dit leverde een groep van 58 gezinnen op voor beide wijken samen.

De volgende selectie gebeurde op basis van hoog energieverbruik. Van de mensen die klant zijn bij netbeheerder Eandis werd het jaarverbruik opgevraagd. Van de mensen in budgetbeheer waren de facturen aanwezig op het OCMW. Bij de mensen waarvan de gegevens ontbraken, ging Tine langs met de vraag of ze in het kader van een energiebesparingsprogramma de factuur mocht nakijken. Via drie wervingsrondes kwamen we zo tot een groep van 9 gezinnen met een groot verbruik, die huurder zijn, en over een klein inkomen beschikken.

Het individueel begeleidingstraject bestond uit minstens een energiescan, en maandelijks contacten om de meterstanden door te geven en te antwoorden op bijkomende vragen. Zo waren er voor deze negen gezinnen 29 huisbezoeken en 35 telefonische contacten. Door de begeleiding op maat realiseerden we na 6 maand een gemiddelde daling van 15% van het elektriciteitsverbruik en 25% van het aardgasverbruik. Op dit moment valt bij die gezinnen de nieuwe jaarafrekening in de bus. Merken dat je dit keer niet moet opleggen, maar zelfs tot 400 euro terugkrijgt is voor de betrokken gezinnen een sterke beloning en motivatie.

tine.vangroenweghe.be T 051 24 29 28 | M 0474 91 96 46

Linda – deelnemer project Nieuwpoort

Nikita – deelnemer project Nieuwpoort

Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen Laureaat van de prijs 'Energie voor iedereen'

Eind 2013 stelden we ons kandidaat bij de projectoproep 'Energie voor iedereen' van de Koning Boudewijnstichting. We deden dit samen met de collega's van Samenlevingsopbouw Antwerpen provincie. Het basisidee van ons projectvoorstel was om het voor mensen in energiearmoede mogelijk te maken energieverslindende toestellen te vervangen door energiezuinige modellen.

2x in de prijzen

Na een presentatie voor een jury werden we samen met 9 andere projecten uit gans België geselecteerd. Naast een financiële ondersteuning van 10.000 euro kregen de opbouwwerkers Stefan Goemaere (W-Vl.) en Wannes Starckx (A'pen) de kans een 9-daagse opleiding te volgen. Die opleiding moest hen ondersteunen bij het opstellen van een sociaal businessplan, en bij de uitbouw van een economisch model dat de sociale impact versterkt. De opleiding werd georganiseerd door Ashoka, het grootste netwerk van sociaal ondernemers ter wereld, onder de noemer 'Impact programma'. Lesgevers kwamen van de Vlerick Managementschool, de Ecole de Gestion de l'Université de Liège en tal van andere organisaties uit de wereld van 'social entrepreneurship'. Aan de opleiding was ook een individuele coaching gekoppeld, die ons op weg hielp bij het schrijven van het businessplan. Aan het eind van het traject werd het businessplan aan een jury gepresenteerd. Het project van de Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen en Antwerpen Provincie werd bekroond als één van de drie meest belovende en kreeg een extra prijs van 3.000 euro. De jury viel voor de innovatieve financieringsmodellen in de niche huishoudelijke apparaten.

3 doelen: dat kan tellen!

Het primaire doel van onze experimenten is dan ook het energieverbruik en de -uitgaven van kwetsbare gezinnen verlagen door de aanschaf van energiezuinige toestellen financieel haalbaar te maken. Deze toestellen hebben een impact op het energieverbruik en bijgevolg ook op de energiefactuur van de betrokken gezinnen. Bovendien is het een sterke hefboom om het energiebewustzijn bij deze gezinnen te verhogen.

In West-Vlaanderen ontwikkelen we - met het oog op een circulaire economie - een duurzaam leasingsysteem waarbij een commerciële partner (Bosch/Siemens Household Appliances) energiezuinige huishoudtoestellen ter beschikking stelt die mensen in armoede aan een voordelig tarief kunnen huren. In Antwerpen zetten we - in samenwerking met lokale besturen en commerciële partners (Argus, KBC en Cera) - een rollend fonds op om de aankoop van energiezuinige toestellen mogelijk te maken. De aflossing van de lening gebeurt met de winst op de energiefactuur.

Een tweede doelstelling is maatschappelijk werkers van het OCMW aanzetten tot een integrale en preventieve aanpak van energiearmoede bij hun cliënteel. Dit project wil een proactieve houding stimuleren waarbij de maatschappelijk werkers denken aan de voordelen op lange termijn.

Een derde doelstelling is het werken aan het energiebewustzijn van kwetsbare gezinnen via huisbezoeken, vorming en groepswerking. Onze ervaring als energieconsulent leert ons dat het werken met dit doelpubliek maatwerk vereist waarbij laagdrempeligheid en persoonlijk contact centraal staan.

De groep van mensen die in energiearmoede leeft, of op dat punt een ernstig risico loopt is zeer divers. Met ons project mikken we op mensen die in aanmerking komen voor een energiescan (beschermd afnemers, LAC-dossiers, FRGE-doelgroep, huurders Sociale Verhuurkantoren en Sociale Huisvestingsmaatschappijen, mensen in schuldenregeling...). Mensen met energieschulden die ook energieverslindende huishoudtoestellen (diepvriezer, koelkast, wasmachine, droogkast) gebruiken verliezen op veel terreinen. Ze hebben een hoog elektriciteitsverbruik, waardoor de elektriciteitsfactuur ook hoog is. Ze hebben niet de middelen om een energiezuinig toestel aan te schaffen, en gezien er al schulden zijn wordt de financiële ruimte beperkter. Dit project wil de cirkel van hoog verbruik – hoge facturen – opstapelende schulden doorbreken door het financieel haalbaar maken van energiezuinige toestellen via twee innovatieve financiële modellen.

We hopen volgend jaar ons experiment te kunnen starten in Poperinge en zitten momenteel samen met de firma Bosch/Siemens voor de concrete verdere uitwerking.

Stefan Goemaere T. 051 24 29 28 | M. 0474 91 96 65

www.ikgeraakerniet.be

"Er geraken" is een basisvoorwaarde om te kunnen deelnemen aan de samenleving. Naar school, op je werk, naar het dienstencentrum, naar de dokter, naar een theatervoorstelling Je moet er geraken en dat is niet voor iedereen even vanzelfsprekend. Via de website worden verhalen verzameld. Welzijnsschakels, Netwerk tegen armoede en Mobiel 21 gaan hiermee op weg: een tocht richting bevoegde instanties en betrokken organisaties om in dialoog oplossingen te zoeken. Zowel lokaal als op Vlaams niveau.

www.bewustverbruiken.be

Delen is het nieuwe hebben. Initiatieven als auto-delen, weggeefwinkels, kledingruil en tal van varianten schieten als paddenstoelen uit de grond. In de rubriek projecten (GEDEELD:DOOR) bundelt Netwerk Bewust Verbruiken alle ruil- en deelinitiatieven (online, nationaal en lokaal) in Vlaanderen en Brussel.

www.hartbovenhard.be

HART BOVEN HARD is een burgerinitiatief dat individuen en organisaties verenigt die zich zorgen maken over het geplande beleid van de Vlaamse en federale regering. Van studenten en gepensioneerden tot sociale en culturele organisaties, allen willen ze gaan voor een samenleving die hart boven hard verkiest. Het initiatief verzet zich tegen een al te economische kijk op onze samenleving en verdedigt gelijkheid, solidariteit en zuurstof voor mensen.

HART BOVEN HARD

www.gemeentet.be

Deze site biedt, naar aanleiding van de VSG trefdag (oktober 2014), een selectie van lokale praktijken die stuk voor stuk maatwerk zijn, en de lokale veer- en kiemkracht bewijzen. VSG wil deze praktijken op de radar brengen, bestuderen en verder helpen verspreiden. Want dankzij inspirerende praktijkvoorbeelden krijgen we sneller inzichten en uitzichten op nieuwe vormen van samenwerking, transitie, financiering en participatie.

www.demos.be

Dēmos is als kenniscentrum actief in het Vlaams Participatiedecreet. Ze zetten in op het vernieuwen en verdiepen van de participatie van kansengroepen aan cultuur, jeugd en sport. Hiervoor vertrekken ze telkens van de leefwereldperspectieven van kansengroepen en een streven naar een meer open, inclusieve en democratische samenleving.

Ola!!

Het grote gevaar komt de laatste tijd letterlijk uit de lucht gevallen. Wie het ongeluk heeft om via West-Afrika te vliegen of naast een passagier te 'belanden' uit de drie landen waar Ebola woont, wordt beschouwd als een tikkende tijdbom. Hallucinante tafereelen van screening, quarantaines, medisch en verzorgend personeel in pakken die eerder aan Star Trek dan aan de planeet aarde doen denken, worden dagelijkse kost.

Zwart Afrika lijdt in stilte. Ebola is een killer, daarover bestaat geen twijfel. De schade in Guinee, Liberia, Sierra Leone (en straks ook Mali?) is enorm, niet alleen op menselijk, maar ook op sociaal en economisch vlak.

Intussen klinkt hier het irrationele *Ola Ebola!* steeds luider.

Luchthavenpersoneel heeft schrik en deinst terug, politici haasten zich voor maatregelen die wel de angst maar nauwelijks het virus bestrijden, terugkerend medisch personeel uit die landen worden argwanend bekeken en zeker niet omhelsd voor hun menslievend werk aldaar. Dat ze toch ginder blijven, dan!

Laat het virus nog enige tijd woekeren en een nieuw IJzeren Gordijn wordt geboren, 25 jaar na de val van dat ene gordijn, 100 jaar na de Grote Oorlog aan een IJzer van water. Nu al dromen sommige Westerse politici van een reusachtige quarantaine die West-Afrika hermetisch afsluit van de buitenwereld. Een container voor het Ebola-virus met een paar miljoen gastlichamen. Dan is tenminste de wereld gered. En wie zo gek is daar medisch werk te verrichten, mag binnen een paar eeuwen een heldenstatus à la Pater Damiaan verwachten. De nieuwe melaatsheid is een feit.

Maar zetten we de ratio - waarop we hier zo fier zijn - eens aan het werk.

Ola!

Na jaren van koloniale uitbuiting werden Afrikaanse landen op hun honger gelaten. Letterlijk en figuurlijk. De infrastructuur van die landen bleef achteruit gaan. Wegen die niet verbinden, huizen zonder ramen of deuren, ziekenhuizen zonder bedden of dokters, klassen zonder pen of papier. Tot op vandaag blijft 0.7% van het BNP als ontwikkelingshulp onhaalbaar: wat we hier besparen kunnen we toch ginder niet verteren?? Een verborgen allusie op parels en zwijnen.

En dan komt het Ebola-virus opzetten.

Eerst worden de schouders opgehaald: een 'collateral damage' van een paar honderd mensen, dat is verteerbaar. Tot Ebola volwassen wordt en de epidemie ernstiger. Er wordt steun gevraagd, om mensen met expertise, massaal om hulp gesmeekt. Grote woorden vallen maar zelfs de kleinste hulp ontbreekt. In die eerste fase, toen het nog controleerbaar was, liep het grandioos mis. Met de bekende gevolgen.

Wat mij nog het meeste treft, is hoe Ebola zwaardere emoties oproept dan de dieperliggende, kwaadaardige dodende tumor die de wereld al eeuwen treft: armoede. Want precies een goede infrastructuur, goed onderwijs, betaalbare zorg maakt mensen overal meer en weer weerbaar. Nieuwe F-16's krijgen een logische uitleg. Maar armoedebestrijding? Ola!!

En de angst voor Ebola betreft niet het medelijden voor de mensen daar. Het is de angst voor besmetting hier. Nu wordt hier geld gepompt in screening, scanning, quarantaines, ... terwijl de VN de beloofde steun niet ziet komen.

Armoede, zo denkt de welgestelde goed opgeleide mens, is niet besmettelijk.

Ik betaal mijn chique quarantaine met geld waar de arme niet kan komen en klaar is kees.

Ola!!

Ebola bewijst het ridicule van een dergelijke redenering. Armoede woekert en is hoogst besmettelijk. Voor wanneer dat warme, rationele denken?

Annick Vansevenant

1. Spaans voor golf, epidemie
2. West-Vlaamse uitspraak van het Spaanse 'Hola', hallo
3. Uitroep als waarschuwing voor gevaar
4. Twee laatste lettergrepen van Ebola.

SAMENLEVINGSOPBOUW
West-Vlaanderen

COLOFON

Samenlevingsopbouw
West-Vlaanderen vzw

info.west-vlaanderen@samenvlevingsopbouw.be
www.samenvlevingsopbouwvvl.be

SECRETARIATEN:

Torhoutsesteenweg 100A 8200 BRUGGE
050 39 37 71

Hoogstraat 98 bus2 8800 RUMBEKE
051 24 29 28

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER

Tineke Decroos, Roeland Demeyere,
Stefan Goemaere, Karen Viaene, Jan Wielockx,
Hilde Van Laere, Steunpunt Sociale Planning
Provincie W-VI., Prof. Dr. Koen Hermans –
LUCAS Leuven, Annick Vansevenant (column),
Jan Loeman (cartoon)

EINDREDACTIE

katrien.decancq@samenvlevingsopbouw.be

ADRESBEHEER

dolores.pluym@samenvlevingsopbouw.be

VORMGEVING

FOLIO Brugge

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Chris Verstraete
Torhoutsesteenweg 100 A 8200 Brugge

ABONNEER NU GRATIS

U KRIJGT SURPLUS VOOR HET EERST IN HANDEN?

Dit plezier gunnen we u 4x per jaar!

voor GRATIS ABONNEMENT SURPLUS

mail dolores.pluym@samenvlevingsopbouw.be
met vermelding: abonnement SurPLUS
+ naam en adres

ADRESWIJZIGING ABONNEES

dolores.pluym@samenvlevingsopbouw.be